

Pētnieki pārsteigti par sugu daudzveidību Somijas saimnieciskajos mežos

Avots: Forest.fi

Somijas saimnieciskie meži ir negaidīti bagāti ar sugām, - liecina unikāls Metsähallitus ziņojums.

Jaunajā Metsähallitus ziņojumā reģistrēti vairāk nekā septiņi tūkstoši dažādu sugu novērojumu, no kuriem 1700 attiecas uz apdraudētajām sugām. Kopumā tika konstatētas 133 sugas, no kurām 101 ir apdraudēta vai gandrīz apdraudēta. Ziņojumā galvenā uzmanība tika pievērsta saimnieciskajiem mežiem, un tika pētītas ķērpju, poliporu un sūnu sugas, kas apdzīvo dzīvus kokus un atmirušo koksni.

"Kopumā rezultāti bija pozitīvs pārsteigums. Mēs konstatējām lielu skaitu sugu, un katra no tām tika novērota biežāk, nekā gaidīts. Mēs ieguvām jaunu informāciju par sugām un to sastopamību saimnieciskajos mežos," uzsver Tuomas Kallio, Metsähallitus meža biologs.

Ziņojums tika publicēts Metsähallitus rīkotajā vebinārā 15. maijā. Atrasto sugu klāsts tiek plaši izmantots kā mežu dabas un aizsardzības vērtību rādītājs. Pēc Kallio teiktā, šīs sugas veido būtisku meža sugu daļu, kas, kā tika pieņemts, ir pasliktinājusies meža izmantošanas rezultātā.

Metsähallitus, kā Somijas valsts mežu apsaimniekošanas uzņēmums, divu gadu laikā līdz 2023. gadam apsekoja apdraudēto sugu areālus un veica uzskaiti 230 vietās Lapzemē, Kainuu un Somijas Ezerzemē

"Saimnieciskajos mežos nav veikti plaši apdraudēto sugu apsekojumi. Šāda veida dati ir svarīgi, lai novērtētu, kuras sugas var saglabāt saimnieciskajos mežos, kā arī dabas apsaimniekošanas panākumus," stāsta Tuomas Kallio.

Būtiska meža sugu daļa

Pēc meža biologa T. Kallio teiktā, apdraudētās un citas tā sauktajā "Sarkanajā sarakstā" iekļautās sugas ir sastopamas daudzos mežu tipos, pat parastos saimnieciskajos mežos.

"Komerčiālie meži neveido tā saukto sugu vakuumu. Ar dabas apsaimniekošanas palīdzību ir iespējams saglabāt piemērotu vidi saimnieciskajos mežos un sniegt atbalstu aizsargājamām teritorijām. Lai saimnieciskajos mežos varētu sastapt konkrētas sugas, ir svarīgi, lai būtu katrai sugai nepieciešamie apstākļi, piemēram, trupējusi koksne, veci koki un platlapji," norāda T. Kallio.

Tuomass Kallio skaidro, ka lielākā daļa "Sarkanajā sarakstā" iekļauto sugu sastopamas daudzviet, lai gan indivīdu skaits vairumā gadījumu ir neliels.

"Ne visas sugas ir īpaši prasīgas, tāpēc tās var augt daudzos mežu tipos. Dažām augstas aizsardzības prasībām atbilstošām sugām sastopamība ir nepārprotami biežāka vecos mežos, un tikai diezgan reti tās sastopamas saimnieciskajos mežos".

Apsekojuma vietas izvēlētas pēc nejaušības principa

Pēc nejaušības principa tika izvēlēti atsevišķi meža nogabali. Vairāk nekā pusē no tiem (64 %) koki bija jaunāki par 80 gadiem un aptuveni piektajā daļā (22 %) bija vecumā no 20 līdz 80 gadiem. Četrpadsmit procentos vietu koki bija vecāki par 120 gadiem.

"Lielākā daļa mežaudžu bija tā sauktie parastie saimnieciskie meži, t. i., tajos bija parastā atjaunošanās un retināšanas vēsture," tā informē Tuomo Kallio.

Saskaņā ar meža bioloģijas speciālista T.Kallio teikto, apsekotās sugas var atrast jebkurā mežā neatkarīgi no tā vecuma, taču tika konstatēts, ka sugu skaits palielinās, pieaugot teritorijā dominējošo koku vecumam.

"Dabas objektos saimnieciskajos mežos konstatēts plašs sugu klāsts, kam ir liela nozīme bioloģiskās daudzveidības aizsardzībā. Dabas objektos bija vairāk un sarežģītākas sugas nekā objektos parastajos saimnieciskajos mežos", norāda T.Kallio.

Lielākā daļa novērojumu attiecās uz epifītiskajiem ķērpjiem, kas dzīvo uz koku stumbriem un zariem. Mazāk novērojumu bija par sugām, kas apdzīvo sadalījušos koksni. Pozitīvs pārsteigums bija vecu koku un platlapju klātbūtne.

"Kopumā saimnieciskajos mežos ir maz bojātas koksnes, tāpēc novērojumu par sugām, kas apdzīvo atmirušo koksni bija mazāk nekā par sugām, kas apdzīvo dzīvu koku stumbrus un zarus. Piemēram, apdraudētas polipores tika atrastas tikai dažās vietās," skaidro T.Kallio.

Mācības meža apsaimniekošanā

Ziņojums ir iedvesmījis Tuomasu Kallio atkārtoti uzsvērt, ka viena no lietām, kam jāpievērš uzmanība cirmsmās, ir saglabājamo koku skaits un veids.

"Īpaši svarīgi ir saudzēt vecus kokus. Visos meža apsaimniekošanas posmos ir saudzējami platlapju koki, jāizvairās no nevajadzīgām cirtēm. Esošās atmirušās koksnes saudzēšana ir rentabla metode meža bioloģiskās daudzveidības palielināšanai," uzskaita T.Kallio.

Šis apsekojums bija Metsähallitus Forestry Ltd projekts. Praktisko darbu veica Metsähallitus meža bioloģijas speciālisti piesaistot ekspertus no citām institūcijām. Projekts nesen saņēma Metsähallitus Vides un inovāciju balvu.